

Tlačová správa 5

27. marec 2018

Slnko v sieti za Výnimočný prínos slovenskej kinematografii si prevezmú

Viliam J. Gruska a Roman Rjachovský

Národnú filmovú cenu Slnko v sieti za Výnimočný prínos slovenskej kinematografii si tento tok prevezmú filmoví architekti Viliam J. Gruska a Roman Rjachovský. Počas slávnostného večera, ktorý v priamom prenose v piatok 6. apríla 2018 o 20.30 hod. odvysielala RTVS na Jednotke, budú vyhlásení aj držitelia štatutárnych cien v ďalších šestnástich kategóriách a víťaz diváckej ankety.

Rozsiahla tvorba Viliama J. Grusku a Romana Rjachovského, ktorí určili tvár mnohým slovenským filmom, je nezanedbateľnou súčasťou slovenskej kinematografie. Obaja spolupracovali s významnými tvorcami a na konte majú stovky filmových i televíznych projektov. Ako filmoví architekti stoja často v pozadí, no ich práca mnohokrát definuje celkové vyznenie filmu.

Scénograf, filmový architekt, choreograf, etnograf, režisér i scenárista Viliam J. Gruska absolvoval štúdium architektúry na SVŠT v Bratislave. V začiatkoch svojej profesionálnej dráhy pôsobil v Československej televízii Bratislava, neskôr pracoval ako filmový architekt v Slovenskej filmovej tvorbe na Kolibe a od roku 1976 pôsobil ako scénický výtvarník v slobodnom povolání. Počas filmovej kariéry spolupracoval s tvorcami rôznych generácií a tvorivých poetík. Jeho imaginácia dostala priestor v dnes už klasických filmoch *Kára plná bolesti* (1985) Stanislava Párnického, *Chodník cez Dunaj* (1989) Miloslava Luthera či *Uhol pohľadu* (1984) Vladimíra Balca. Samostatnú kapitolu jeho diela tvoria rozprávky *Kráľ Drozdia brada* (1984) a *Mahuliena zlatá panna* (1986) od Miloslava Luthera, *Perinbaba* (1985) Juraja Jakubiska, *Šípová Ruženka* (1990) Stanislava Párnického či *Sokoliar Tomáš* (2000) Václava Vorlíčka. Diapazón jeho činností je mimoriadne široký, Gruska sa podieľal aj na filmových prepisoch opier, na mnohých televíznych inscenáciách a seriáloch a je i režisérom dokumentárnych filmov. V roku 2007 mu udelili Pribinov kríž III. triedy za významné zásluhy o rozvoj SR v oblasti ľudovej kultúry a umenia.

Filmový a televízny architekt Roman Rjachovský absolvoval rovnako štúdium architektúry na SVŠT v Bratislave. Jeho prvým pôsobiskom sa stala tiež Československá televízia Bratislava, kde jeho tvorivý rukopis formovala spolupráca s vtedajšou mladou generáciou režisérov, s Vidom Horňákom, Miloslavom Lutherom, Stanislavom Párnickým či Karolom Spišákom. K najvýznamnejším dielam z tohto obdobia, na ktorých sa podieľal, patria televízne adaptácie literárnych predlôh ako *Márió a kúzelník*, *Americká tragédia*, *Budenbrookovci* alebo televízne filmy *L'ahučký dych*, *S Rozárkou*, *Triptych o láske* či seriály *Adam Šangala* a *Život bez konca*. Od roku 1982 sa Rjachovský venoval aj filmovej tvorbe a pracoval na filmoch, ktoré dnes patria do zlatého fondu slovenskej kinematografie. Sú medzi nimi *Pavilón šeliem* (1982) a *Štvrtý rozmer* (1983) Dušana Trančíka, *Sojky v hlave* (1983) Juraja Lihosita, *Zabudnite na Mozarta* (1985) Miloslava Luthera, *Šiesta veta* (1986) a *Správca skanzenu* (1988) Štefana Uhra či *Pokoj v duši* (2009) Vlada Balka. Spolupracoval na vyše 300 filmoch, televíznych a divadelných inscenáciách či zábavných programoch i s mnohými divadlami. V roku 2003 získal ocenenie Zlatá kamera za celoživotný prínos do oblasti filmového umenia na MFF Art Film Trenčianske Teplice.

Pri príležitosti ocenenia oboch významných architektov si diváci ešte pred začiatkom prehliadky Týždeň slovenského filmu budú môcť v bratislavskom Kine Lumière pozrieť filmy, na ktorých sa obaja podieľali. V nedeľu 8. apríla o 18.30 hod. Gruskovu tvorbu priblíži film Miloslava Luthera *Chodník cez Dunaj* o osude dvoch mladých priateľov Slováka a Čecha, ktorí sú po vzniku vojnovéj Slovenskej republiky a Protektorátu Čechy a Morava obvinení gestapom zo sabotáže a nútení vydať sa na útek cez hranice. Rjachovského dielo pripomenie v rovnaký deň o 16.30 hod. film *Smrť pána Golužu* (1982) režiséra Živka Nikolića, filmová adaptácia novely Branimira Šćepanovića *Smrť gospodina Goluže*. Zobrazuje tragikomický príbeh malého belehradského úradníka, ktorého životné okolnosti dovedú až do krajnej situácie. V priestoroch Kina Lumière zároveň bude inštalovaná výstava scénických návrhov oboch ocenených.

Na významné ocenenie Slnko v sieti za Výnimočný prínos slovenskej kinematografii upozorní aj RTVS, ktorá do programu v sobotu 7. apríla na Jednotke zaradila filmy *Horúci dych* (1978) Marty Gogálovej, ktorého architektom bol Roman Rjachovský, a *Ako sa Vinco zaťal* (1977) Juraja Lihosita, kde bol architektom Viliam J. Gruska.

Týždeň slovenského filmu a odovzdávanie národných filmových cien Slnko v sieti organizuje Slovenská filmová a televízna akadémia (SFTA), spoluorganizátormi prehliadky sú Rozhlas a televízia Slovenska (RTVS) a Slovenský filmový ústav (SFÚ). Podujatie sa koná pod záštitou ministra kultúry Slovenskej republiky Mareka Maďariča a finančne ho podporili Audiovizuálny fond, autorská spoločnosť LITA a Slovenská pošta, myšlienku projektu podporila Nadácia Tatra banky.

Podujatie finančne podporil Audiovizuálny fond

Viac na:

<https://www.sfta.sk/>

<https://slnkovsieti.sk/>

<https://tyzdenfilmu.sk/>

www.facebook.com/tyzdenfilmu

---

kontakt: Simona Nôtová, simona.notova@sfu.sk, +421 905 286 524